

9. klassi eesti keele eksam 2015

LUGEMISÜLESANDED

1. Loe tekst läbi ja lahenda selle põhjal ülesanded. 20 punkti

Poiss ja jalka

Jan Kaus

sellega on nüüd nii –
mina tahan
et poiss käiks kunstiringis
aga temal on ainult
jalgpall, jalgpall, jalgpall

teate ju küll neid lugusid
täiskasvanud inimestest
kes lähevad oma emade juurde
ja küsivad
miks sa ei sundinud mind
seal klaveritunnis käima, ah?
miks sa mind sealt puutööringist
siis kohe ära võtsid?
ah? miks? ah, et ma ei tahtnud?
aga sa oleks võinud lajatada
et käid ringis ja tunnis edasi
ning jutul lõpp!

see võib kõik tõsi olla
aga öelge, kuidas ma sunnin teda
joonistama /.../
kui tal on ainult
jalgpall, jalgpall, jalgpall

mul on valik: jalgpall või pisarad
ja pealegi on nüüd moodsad ajad
laps teab ise
ja areneb ise ja tunneb ise
ega mina ei tea
võib-olla on ta isegi indigo*
mina pole mõõtmisi teostanud
ega kosmosest sõnumeid saanud
kusjuures seal kunstiringis
olevat ainult tüdrukud
jälle häda!
naistega koos kunsti teha...

nojah, omavahel öeldes
ta loeb just niipalju kui vaja
lapsed ju lugevat üha vähem
ega mina ei taha teda sundida kah
kuigi olen öelnud
et oskar luts on ikka tore

talle sirlit ja siimu ning muumitrolli
ja ma ei tea mida kõike
õhtutundidel lugenud
seda, kuidas joosep toots tuleb
kiire ristjatselt ja kondab
purjus peaga koolimajas ringi
see oli ikka veel nii naljakas
et ma naersin pisarad silma
ja hakkasin lõpuks kõhima
poiss oli vahepeal magama jäänud

praegu räägime sageli leo messist
cristiano ronaldost
kostja vassiljevist
mesut özilit
kes on muide maailma

paremuselt üheteistkümnes jalgpallur
või oli see kolmeteistkümnes?

kuigi jah...

ta joonistab ikka päris hästi
kui ma nüüd ei ole erapoolik hindaja
ebaadekvaatne isa
mannavahuroosad prillid peas
kardetavasti olengi, aga mis siis
teate, igati võimalik ja tõenäoline
et temast saab eesti messi
või eesti ronaldo
või järgmine vassiljev
pagan, nad kõik käivad seal jalgpallis
terve klass, kõik sõbrad
kuhu nad siis mahutada
mis klubid seal kõik on
mingi vändra puuviljaparadiis

ime, et ta jalgpalli
õhtul puhtaks ei pese
pidžaama selga ja voodisse kaissu
aeg-ajalt tundub
et jalgpallid vedelevad kõikjal
ma komistan nende otsa
valges ja pimedas
kui ma teen toas
või aias mõne kiirema liigutuse
siis tabab mu jalg jalgpalli
neist õudsem on ainult vanaisa ostetud
pika kaelaga kummist kana
mis vedeleb alati
enne magamaminekut tee peal
nii et kui kanale kõhu peale astuda
tuleb sealt selline hääl
et see teeks au

igale hingevaakuvale olendile

kuulge, ma olen öelnud
et toas jalgpalli ei mängi!
kas te kuulete või ei kuule!?

ja me oleme rääkinud
et elutuba olgu korras!
ja kui te lähete õue mängima
siis paned salli kaela!
enam pole suvi, kas tead!
ja kas sul on homseks õpitud!?
mattias!
mattias!
nojah, kuhu ma jäingi
ah jah, jalgpall
mõelda vaid, kõik need traumad
kogu see pinge
oleks siis midagi graatsilisemat
nagu sulgpall,
mida mina mängin
kuigi ma pole kindel
kas ma olen just graatsiline sulgpallur
pealegi omandab jalgpall üha rohkem
maadluse ja poksi elemente
tean seda teeneka
tugitoolisportlasena väga hästi

niikuinii on armastus lapse vastu
üksainus suur, väsimatu muretsemine
aga noh, vahepeal tahtis poiss
kick-boxi trenni minna

nii et las olla pealegi jalgpall
kui hakkad mõtlema, siis täitsa tore
kirjaniku poeg on hoopis jalgpallur

las käib ja rahmeldab
muidu istub kodus arvuti taga
ja ei lase mul rahun tööd teha
rahus arvuti taga istuda
aga üht asja ma ütlen
kui näete üht meest
väljaku ääres
pingsalt jõllitamas
haukumas ja kräunumas
et „võta pall! hoia palli! löö! ise!
no misasja sa vahid!”
siis mina see kindlasti pole

nii et kui poiss usub seda eesti messit
siis lasku käia ja andku minna
ja see vändra puuviljaparadiis
vist polegi jalgpalliklubi

peaasi, et inimene rahul oleks
et ta teeks nii, et süda lustiks
sest ta on küll minu poeg
mina vastutan tema eest
aga mõnikord jään teda vaatama

vaatan veidi, panen ketsid jalga
ja lähen õue, majaesisele teeotsale
et temaga pisut
jalkat taguda

*indigo – eriliste omadustega laps

ÜLESANDED

1.1. Kelle vaatepunktist lugu jutustatakse?

1.2. Nimeta kaks huviala, millega võiks minategelase arvates poeg sportimise asemel tegeleda.

1.3. Nimeta kaks põhjust, miks minategelane poja jalgpallivaimustust ei jaga.

1.4. Nimeta kaks põhjust, miks minategelane lepib poja jalgpalliharrastusega.

1.5. Selgita oma sõnadega, mida tähendab väljend *mannavahuroosad prillid peas*.

1.6. Selgita oma sõnadega, kes on tugitoolisportlane.

1.7. Luulekeeles suhtutakse mõnikord keelereeglitesse küllaltki vabalt. Nimeta kaks kirjakeele reeglit, mida autor on eiranud.

1.8. Mis teose ettelugemisel jäi poeg magama? Nimeta autor ja teos.

1.9. Mis on poisi peamine ajaviide spordi kõrval?

1.10. Kirjuta viis luuletuses nimetatud tegelast, kellest oli juttu poisile etteloetud raamatutes.

2. Loe tekst läbi, uuri joonist ja lahenda nende põhjal ülesanne. 10 punkti

Lewis Hamiltoni kaks vaenlast: topeltpunktid ja lapsepõlvesõber

Kaarel Täll

Postimees, 21.11.2014

Tänavune vormel 1 hooaeg pidi tulema võrdsem kui kunagi varem. Just selle helge eesmärgi nimel töötades viidi talvel läbi terve hulk reforme, mis aga osutusid üsna kasutuks. Välja kukkus hoopis enneolematult ühekülgne hooaeg, kus Mercedese tehasetiimi vormelid on teistest igas elemendis peajagu üle olnud.

Siiski püsib hooaja viimase etapi eel küsimus, kas ilmameistriks tuleb Lewis Hamilton või Nico Rosberg. Kahe lapsepõlvesõbra istumise all on loomulikult Mercedesed. Tiimikaaslase ees 17 punktiga juhtiv Hamilton oleks tiitlile veelgi lähemal, kui möödunud aasta detsembris poleks vastu võetud vastuolulist otsust anda hooaja viimasel, Abu Dhabi etapil topeltpunkte. See tähendab, et võitja saab pühapäeval 50 punkti, teine koht 36 ja kolmas koht 30 punkti. Kui Hamilton peaks pühapäeval mingil põhjusel katkestama, piisaks Rosbergile maailmameistriks tulemiseks viiendast kohast, mille eest antakse 20 punkti.

Kui esialgu lootis 84-aastane vormeliguuru Bernie Eccestone, et topeltpunktide jagamine teeb hooaja lõpu põnevamaks, siis nüüd on ka tema oma reegli jaburusest aru saanud. Esiteks oleks tiitlivõitja ka ilma selle reeglita lahtine, teiseks suurendab uus süsteem tunduvalt võimalust, et maailmameistriks ei tule seni kümme etappi võitnud Hamilton, kes paljude vaatajate meelest on kogu hooaja vältel peaaegu

igas sõiduelemendis Rosbergist üle olnud. Kuigi sakslane Rosberg on näidanud paremaid tulemusi kvalifikatsioonis, on võistlussõitudes Hamilton oma paremuse maksma pannud.

„Ma ei suuda ette kujutada ühtegi võidusõiduolukorda, kus Lewis Nicole kaotaks” teatas 1996. aasta maailmameister Damon Hill sel nädalal. „Kui Lewise ettevalmistus viimaseks etapiks korda läheb, pole tal küll muretseda vaja. Ta on lihtsalt parem sõitja ja seda teab ka Nico,” teatas Hill.

Topeltpunktid ei ole teiste seas meeltemööda ka Mercedese meeskonna juhile Toto Wolffile. „Mitte kellelegi ei meeldi topeltpunktid. Ma arvan, et isegi Bernie on nüüd nende vastu. Ilmselt peame järgmiseks hooajaks neist taas vabanema,” avaldas Wolff arvamust.

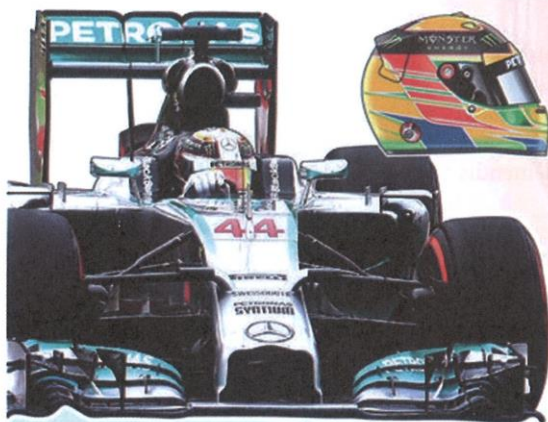
Punkte topelt või mitte, igal juhul on reeglid kõigi jaoks samad ning tiitlile on oodata kõva lahingut. Millise taktika valib Hamilton? Kas ta läheb üldse võidu peale välja või püüab masina kindlalt finišisse tuua?

Britt krooniti esmakordselt maailmameistriks kuus aastat tagasi ning pärast seda on inglaste ootused tema suhtes alati kõrged olnud. „Palju räägitakse, kui mitu aastat mu eelmisest tiitlist mööda on läinud, aga tegelikult on mul tunne, nagu võitleksin elu esimese võidu nimel,” rääkis Hamilton. „Olen endiselt sama näljane, võidutahe on sama ning olen tänavu endast kõik andnud. On olnud tõuse ja langusi, kuid ma pole kordagi alla andnud,” rääkis ta.

Rosberg lubab vana sõpra aga rünnata. „Ma tõesti usun, et võin maailmameistriks tulla,“ teatas ambitsioonikas sakslane. „See ei saa lihtne olema, aga ma lähen täiega ründama, nagu olen seda terve hooaja vältel teinud. Võit või kaotus, topelpunktid või mitte, mina tunnen oma saavutuste üle uhkust. Mitte miski ei lõpe enne, kui ruuduline lipp lehvib.”

Hamiltoni ja Rosbergi otsustav tiitliheitlus

Lewis Hamiltoni edu Nico Rosbergi ees on enne vormel 1 hooaja viimast, Abu Dhabi etappi 17 punkti. Vastuoluline topelpunktide reegel võib pühapäevasel võidusõidul otsustavaks saada.

LEWIS HAMILTON: 334 punkti

Etapivõidud: 10

Malaisia, Bahrein, Hiina, Hispaania, Suurbritannia, Itaalia, Singapur, Jaapan, Venemaa, USA

Teised kohad: 3
Kolmandad kohad: 2
Katkestamised: 3

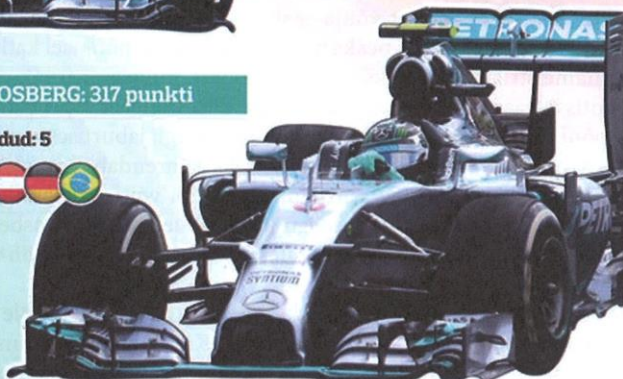
NICO ROSBERG: 317 punkti

Etapivõidud: 5

Austraalia, Monaco, Austria, Saksamaa, Brasiilia

Teised kohad: 10
Neljandad kohad: 1
Katkestamised: 2

Red Bull'i piloot **Daniel Ricciardo** on ainus sõitja peale Hamiltoni ja Rosbergi, kes etapivõiduni on jõudnud. Tema võidud pärinevad Kanadast, Ungarist ja Belgiast.

HAMILTON VÕIDAB, KUL...

- ta lõpetab esimese või teisena
- ta lõpetab kolmanda, neljanda või viiendana ja Rosberg ei võida
- ta lõpetab kuuendana ja Rosberg jääb esikolmikust välja
- ta lõpetab kaheksandana ja Rosberg jääb esinelikust välja
- ta lõpetab üheksandana ja Rosberg jääb esiviisikust välja

MERCEDESAMG PETRONAS FORMULA ONE TEAM

ROSBERG VÕIDAB, KUL...

- ta lõpetab esimesena ja Hamilton ei tule teiseks
- ta lõpetab teisena ja Hamilton jääb esiviisikust välja
- ta lõpetab kolmandana ja Hamilton jääb esikuuikust välja
- ta lõpetab neljandana ja Hamilton jääb esikaheksast välja
- ta lõpetab viiendana ja Hamilton jääb esiuheksast välja

© GRAPHIC NEWS

* Viimase vormel 1 etapi võitis Hamilton, Rosberg katkestas võistluse.

ÜLESANDED

Otsusta, kas väide on õige või vale. Kirjuta lehele väite number ning õige väite numbri järele + ja vale väite numbri järele –.

Väide

1. Lewis Hamilton on ameeriklane.
2. Hamiltonile piisab üldvõiduks, kui ta suudab viimase võistluse lõpetada esimese või teisena.
3. Vormel 1 võistluste etapid toimusid 2014. aastal üheksas Euroopa Liidu liikmesriigis.
4. Artikli autori arvates kujunes 2014. aasta hooaeg erakordselt huvitavaks.
5. Võidusõidu lõpus näidatakse võistlejatele triibulist lippu.
6. Peale Hamiltoni ja Rosbergi ei jõudnud ükski sportlane 2014. aastal etapivõiduni.
7. Lewis Hamilton on kvalifikatsioonisõitudel näidanud Rosbergist paremaid tulemusi.
8. 2008. aastal tuli vormel 1 maailmameistriks Lewis Hamilton.
9. Vormel 1 maailmameistrivõistlustel sõideti 2014. aastal 19 etappi.
10. 2014. aasta vormel 1 hooajal jagunesid esikohad kahe tehasetiimi sõitjate vahel.